

Яценко К.С.,

здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Сирцева С.В.**, кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ПРАЦІВНИКІВ: ОБЛІКОВО-ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

У сучасних умовах господарювання більшість підприємств, з метою збереження та залучення кваліфікованих працівників, впроваджують комплекс заходів, спрямованих на компенсацію витрачених працівниками зусиль із здійснення місії організації [1]. Одним із таких заходів є соціальний пакет. Іноді до складу соціального пакета роботодавці включають програми особистого добровільного страхування життя та/або медичного страхування працівників.

Страхування життя - це найважливіший елемент фінансового захисту громадян від непередбачених і найчастіше небажаних обставин [2].

Відповідно до ст. 6 Закону України «Про страхування» страхування життя передбачає обов'язок страховика здійснити страхову виплату згідно з договором страхування у випадку:

- смерті застрахованої особи;

- якщо застрахована особа дожила до закінчення строку дії договору страхування та (або) досягнення застрахованою особою визначеного договором віку;

- нещасного випадку, що стався із застрахованою особою, та (або) хвороби застрахованої особи [3].

Відповідно до законодавства роботодавці мають право укласти договори страхування життя працівників тільки з їхньої згоди. Для цього необхідно:

- отримати від працівника заяву із проханням укласти стосовно нього договір добровільного страхування життя працівників (ДСЖ);

- видати наказ із переліком осіб, відносно яких укладаються договори ДСЖ;

- написати від імені страхувальника (роботодавця) страховикові письмову заяву за формою, установлену страховиком [3].

Факт укладання договору страхування може засвідчуватися страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), яке є формою договору страхування. Договір страхування набуває чинності з моменту внесення першого страхового платежу, якщо інше не передбачено самим договором.

У бухгалтерському обліку сплата страхового внеску за період відображається таким проведенням:

Дт 654 «Розрахунки за індивідуальним страхуванням»;

Кт 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

Відповідно до національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [4] розрахунки за страховими внесками в обліку мають бути відображені записом:

Дт 39 «Витрати майбутніх періодів»;

Кт 654 «За індивідуальним страхуванням».

Нарахування працівникам доходу у вигляді страхового внеску за місяць відображається бухгалтерським проведенням:

Дт 949 «Інші операційні витрати»;

Кт 663 «Розрахунки за іншими виплатами».

Відповідно до Інструкції зі статистики заробітної плати [5] суми страхових внесків, сплачені за договорами ДСЖ за найманих працівників, відносяться до інших заохочувальних і компенсаційних виплат, які входять до складу фонду оплати праці.

Отже, на суми страхових внесків необхідно нараховувати єдиний соціальний внесок (ЄСВ).

Базою нарахування ЄСВ є сума страхового внеску, встановлена в договорі ДСЖ у розрахунку на місяць. Незважаючи на те що в даному випадку працівник отримує дохід у негрошовій формі, для цілей нарахування ЄСВ натуральний коефіцієнт до такого доходу не застосовується, оскільки це не передбачено законодавством.

Відповідно до Податкового кодексу України [6] сума страхових платежів, сплачена підприємством страхової компанії за страховим договором (зокрема за договором ДСЖ), включається до загального місячного оподаткованого доходу працівників. Такі суми обкладаються податком з доходів фізичних осіб (ПДФО) за загальними правилами – за ставкою 18% як додаткове благо.

Оскільки працівник отримує дохід у негрошовій формі, то суму страхових платежів за договором довгострокового страхування життя включають до оподаткованого доходу працівника, збільшеною на «натуральний» коефіцієнт.

Доходи, які підлягають обкладанню ПДФО, обкладаються військовим збором (ВЗ) за ставкою 1,5 відсотків.

Таким чином, зі страхових платежів за договором ДСЖ повинен утримуватися ВЗ, але без застосування натурального коефіцієнта, оскільки це не передбачено діючим законодавством. Виходячи із цього ВЗ слід утримувати не з «натурального» доходу у вигляді страхових платежів (як ПДФО), а з іншого оподаткованого доходу працівника, наприклад із зарплати. Як варіант, сума ВЗ може бути внесена працівником у касу підприємства [7].

При настанні страхового випадку сума страхової виплати, у тому числі перерахована страховиком працівникові (застрахованій особі), не включається до оподаткованого доходу працівника на підставі пп. «а» пп. 165.1.27 ПК [6].

Отже, страхування життя працівників є складовою соціального пакету на підприємстві.

Страхові платежі за договорами страхування обкладаються ЄСВ, якщо входять до складу ФОП і не включені до переліку виплат, на які не нараховується ЄСВ.

Дохід працівника у вигляді страхових платежів кваліфікується як додаткове благо з відповідним обкладенням ПДФО і ВЗ.

Список використаних джерел:

1. Петрушенко М.М., Алібекова Ю.Т. Поєднання та індивідуального підходів до структуризації соціального пакета підприємства. *Вісник СумДУ «Серія Економіка»*. 2010. №2. С. 54-62.

2. Білова Н. Довгострокове страхування життя: особливості обліку. *ПОДАТКИ & БУХОБЛІК*. 2016. №74. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/september/issue-74/article-21372.html>.

3. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. №85/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31 грудня 1999 р. №318 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

5. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати від 13 січня 2004 р. №5 : Наказ Держкомстату України. URL: <https://pravo.uteka.ua/doc/pro-zatverdzhennya-instrukcii-zi-statistiki-zarobitnoi-plati-2>.

6. Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI із змінами і доповненнями. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102755.html.

7. Демидова А. Страхування працівників: облік та оподаткування. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-zarplaty-i-kadry-3-straxovanie-rabotnikov-uchet-i-nalogooblozhenie>.